

УДК 336.77:35.073.5

DOI: https://doi.org/10.31521/modecon.V41(2023)-01

**Боднар О. А.**, кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

**ORCID:** 0000-0002-0152-4290

**e-mail:** bodnaroa@mnau.edu.ua

**Снідко Є. А.**, здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Україна

**ORCID:** 0009-0002-5300-4956

**e-mail:** snidkolizon@gmail.com

### Вплив інфляції на кредитування в умовах воєнного стану

**Анотація.** Досліджено вплив інфляції на процес кредитування в умовах воєнного стану. Відмічено, що в контексті геополітичних конфліктів та воєнних конфронтацій інфляція може відігравати значущу роль у функціонуванні фінансової системи та доступності населенню, підприємствам та іншим установам і організаціям до кредитів. Розглянуто вплив інфляції на ставки кредитування, ризики для кредиторів та позичальників, а також можливі стратегії адаптації фінансових установ до умов воєнного стану. Дослідження спрямоване на встановлення зв'язку між інфляцією та кредитним ринком під час кризових ситуацій і надає практичні висновки для банківських установ, регуляторів, економічних аналітиків та інших суб'єктів ринку, які працюють у сфері фінансів та економіки в умовах воєнного конфлікту.

**Ключові слова:** інфляція; кредитування; військовий стан; банк; ставка; установа; позичальник; кредитор.

**Bodnar Olena**, PhD (Economics), Associate Professor of the Department of Finance, Banking and Insurance, Mykolayiv National Agrarian University, Mykolayiv, Ukraine

**Snidko Yelyzaveta**, applicant higher education, Mykolayiv National Agrarian University, Mykolaiv, Ukraine

### The Effect of Inflation on Lending during Martial Law

**Abstract. Introduction.** The article examines the effect of inflation on the process of lending in times of martial law. It is noted that armed conflicts lead to a complex economic situation, which affects the level of inflation and the functioning of the banking system.

**Purpose.** The main objective is to uncover the mechanisms of interaction between inflation and credit in the conditions of a military conflict. We aim to identify the main influences of these factors on the economy and provide recommendations for ensuring financial stability.

**Results.** The research confirms that a state of war significantly increases the risk of inflation, leading to an escalation in the cost of credit. The high level of prices makes it difficult for businesses and citizens to access credit. It is also found that currency depreciation worsens the ability to repay external loans.

**Conclusions.** The article emphasizes the need for effective economic regulation during a state of war. In particular, it is crucial to develop policies aimed at reducing inflation and supporting financial stability, ensuring the availability of credit to support economic activity in crisis conditions.

**Keywords:** inflation; lending; martial law; bank; interest rate; institution; borrower; creditor.

**JEL Classification:** E31; E59; H56.

**Постановка проблеми.** Умови воєнного стану завжди супроводжуються низькою стабільністю та неспокоєм в економіці країни. Однією з ключових проблем, які виникають у таких умовах, є інфляція. Інфляція може значно вплинути на фінансову стабільність суспільства та економічну активність. Однак, до цього моменту дослідження впливу інфляції на процес кредитування в умовах війни залишаються обмеженими.

**Аналіз останніх досліджень та публікацій.** Дослідженням теми інфляції, її впливу на кредитування населення, особливостей впливу на економіку країни, інфляції в період військового конфлікту займалися такі

науковці: С. М. Веретюк, В. В. Пілінський, М. В. Богуслав [1], Р. О. Бившев [2], А. О. Листопадов [2], О. І. Петрик, І. М. Дейсан [3] та інші.

**Формулювання цілей дослідження.** Метою дослідження є визначення ключових аспектів впливу інфляції на кредитування в умовах воєнного стану. Конкретні аспекти цієї проблеми включають в себе визначення впливу інфляції на відсоткові ставки, наявність доступності кредитів, попит на кредити, інвестиції та інші ключові аспекти фінансового ринку.

Дослідження цього питання може допомогти економістам, фінансовим установам та урядовим

<sup>1</sup>Стаття надійшла до редакції: 20.10.2023

Received: 20 October 2023

органам розробити більш ефективні стратегії управління економікою в умовах війни та інфляції, сприяючи при цьому фінансовій стабільності та розвитку країни.

**Основні результати дослідження.** Умови воєнного стану суттєво впливають на економічну стабільність країни, зокрема на сферу кредитування населення. Однією з основних економічних проблем, що виникають у період військових конфліктів, є інфляція. Інфляція — це зростання загального рівня цін на товари та послуги в країні, що може мати серйозний вплив на умови та доступність кредитів для населення.

Умови воєнного стану часто сприяють збільшенню витрат уряду на оборону, реконструкцію та гуманітарну допомогу, що може призвести до зростання грошової маси в обігу. Це в свою чергу може спровокувати інфляцію, оскільки збільшення грошового обігу при нестачі товарів може призвести до зростання їхніх цін.

Зміни в рівні цін мають прямий вплив на умови кредитування. Зі зростанням цін банки можуть підвищити відсоткові ставки для компенсації втрат від інфляції. Це робить кредити менш доступними та дорожчими для населення. Громадяни, які вже мають боргові зобов'язання, переважно є неспроможними вчасно виплачувати кредити через збільшення їхньої суми через інфляцію. Це може призвести до зростання кількості неплатоспроможних боржників та погіршити фінансову стабільність населення.

З іншого боку, банки можуть бути менш схильні надавати нові кредити в умовах великої інфляції через великий ризик неповернення позичених коштів. Це обмежує можливості населення отримати фінансову підтримку для особистих та бізнес-проектів.

Інфляція в умовах воєнного стану суттєво впливає на умови кредитування для населення, роблячи його менш доступним та вигідним. Це стає серйозним викликом як для громадян, так і для економічних систем, які повинні розвиватися в умовах воєнного конфлікту [1].

Вплив інфляції на рівень процентних ставок у контексті кредитування в умовах воєнного конфлікту може бути

різним, але загалом інфляція впливає на процентні ставки наступним чином [2]:

– зростання інфляції призводить до знецінення грошей, що зменшує їх купівельну потужність. У таких умовах банки та кредитори намагаються компенсувати втрати від знецінення грошей, підвищуючи процентні ставки на кредити. Це означає, що позичальники повинні платити більше за кредити;

– високий рівень інфляції може зробити кредиторів більш ризикованими відносно ризикованими угодами, оскільки їм доводиться більше ризикувати через нестабільність цін. Це також може призвести до підвищення процентних ставок для відшкодування цього ризику;

– зростання інфляції може викликати паніку серед кредиторів, які можуть припинити видачу кредитів або обмежити їх обсяги, щоб захистити власні фінансові активи. Це може призвести до зниження доступності кредитів для позичальників;

– центральний банк може реагувати на інфляцію, підвищуючи ставки рефінансування. Це також може призвести до зростання процентних ставок на кредити, оскільки банки позичають кошти один одному за вищими ставками;

– процентні ставки на короткострокові кредити можуть реагувати на інфляцію швидше, ніж ставки на довгострокові кредити. Це може призвести до диференціації процентних ставок в різних сегментах ринку кредитів.

У воєнних умовах інфляція може бути ще більш непередбачуваною через геополітичну нестабільність і зміну обставин [3]. Однак, відмітимо той факт, що висока інфляція зазвичай призводить до зростання процентних ставок, що ускладнює доступ до кредитів для позичальників і може впливати на ефективність фінансового ринку в умовах війни [4].

Інфляція може значно впливати на доступність кредитів для громадян і підприємств під час воєнного стану через механізми що наведені на рис. 1.

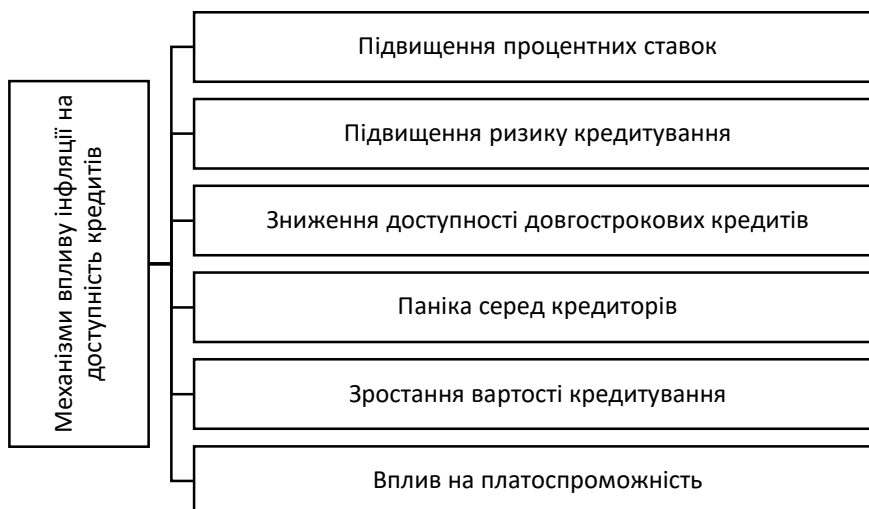


Рисунок 1 - Механізми впливу інфляції на доступність кредитів

Джерело: розроблено авторами з використанням [5]

Розкриємо особливості кожної складової.

Підвищення процентних ставок. Зі зростанням інфляції банки та фінансові установи часто підвищують процентні ставки на кредити, оскільки вони намагаються компенсувати втрати від знецінення грошей. Це робить кредити дорожчими для позичальників і знижує їхню доступність.

Підвищення ризику кредитування. Зростання інфляції може зробити угоди про кредит більш ризикованими для банків, оскільки вони можуть стурбовано оцінювати майбутню вартість грошей та кредиторський ризик. Це може призвести до більш обмежених кредитних умов для позичальників.

Зниження доступності довгострокових кредитів. Висока інфляція може зробити довгострокові кредити менш доступними, оскільки банки більш обережно видають такі кредити, орієнтуючись на те, що вартість позичених коштів може зрости в майбутньому.

Паніка серед кредиторів. В умовах воєнного стану та інфляції банки можуть стурбовано реагувати, обмежуючи видачу кредитів або збільшуючи вимоги до позичальників. Це може призвести до скорочення доступності кредитів для громадян і підприємств.

Зростання вартості кредитування. З високою інфляцією позичальники можуть спостерігати зростання вартості кредитування, оскільки вони повинні сплачувати більше за позичені кошти у розрахунок на їхню реальну вартість.

Вплив на платоспроможність. Висока інфляція може вплинути на платоспроможність громадян і підприємств, зменшуючи їх здатність погасити кредити і відповісти на кредиторські вимоги.

Отже, в умовах воєнного стану та високої інфляції доступність кредитів може обмежитися через підвищення вартості кредитування, підвищення ризику кредитування та обмеження видачі кредитів, що може негативно вплинути на економічну активність громадян і підприємств.

Взаємозв'язок між рівнем інфляції та попитом на кредити та інвестиції в умовах війни може бути складним і включати наступні аспекти [6]:

– вплив інфляції на реальну вартість грошей. В умовах високої інфляції реальна вартість грошей знижується, що може збільшити попит на кредити та інвестиції як засіб збереження вартості коштів. Люди та компанії можуть шукати можливості інвестувати кошти в активи, що можуть захищати їх від знецінення;

– попит на фінансування військових дій. Умови війни можуть призвести до великого попиту на фінансування військових дій, що може вплинути на наявність ресурсів для інших видів кредитування та інвестицій. Це може створити конкуренцію за фінансові ресурси та зменшити їх доступність для громадян та підприємств;

– вплив урядових заходів та монетарної політики. Урядові заходи та монетарна політика можуть бути використані для регулювання впливу інфляції та попиту на кредити та інвестиції в умовах

війни. Наприклад, центральний банк може знижувати процентні ставки або впроваджувати інші заходи для стимулювання господарського зростання та підтримки кредитування.

Взаємозв'язок між інфляцією та попитом на кредити та інвестиції в умовах війни може бути індивідуальним та ситуативним фактором, а також впливати на різні сегменти ринку різними способами. Результатом може бути відсутність балансу між потребами в фінансуванні військових операцій і ефективністю фінансових ринків в умовах високої інфляції.

Урядові регулювання та монетарна політика грають ключову роль в контролі інфляції. Їхні заходи спрямовані на зменшення або утримання інфляції на прийнятному рівні, щоб забезпечити стабільність цін та економічну стабільність. Наведемо деякі засоби та стратегії, які уряд та центральний банк можуть використовувати для контролю інфляції [7]:

Монетарна політика: центральний банк може регулювати грошовий обсяг в обігу та процентні ставки. Зазвичай, для боротьби з інфляцією центральні банки підвищують процентні ставки та зменшують грошовий обсяг. Це може зробити кредити дорожчими, зменшити попит на них та знизити інфляційний тиск.

Фіскальна політика: уряд можуть впливати на інфляцію через фіскальну політику, включаючи збільшення податків та скорочення видатків у бюджеті, коли інфляція стає проблемою. Це може допомогти знизити загальний попит на товари та послуги, зменшити інфляційний тиск.

Регулювання цін: уряд може встановлювати максимальні ціни на деякі товари та послуги, особливо ті, які мають стратегічне значення для громадян. Це може допомогти зменшити споживчі ціни та забезпечити доступність продуктів для населення.

Контроль за зовнішньою торгівлею: регулювання зовнішньої торгівлі, включаючи валютну політику та тарифи, може вплинути на вартість імпортованих товарів та послуг, що має важливе значення для інфляції, оскільки імпортовані товари можуть бути дорожчими або дешевшими в залежності від валютного курсу та митних обов'язків.

Моніторинг і прогнозування інфляції: важливо мати систему моніторингу та прогнозування інфляції, щоб своєчасно реагувати на її зростання. Це дозволяє уряду та центральному банку приймати вчасні рішення щодо монетарної політики та фіскальних заходів.

Співпраця з іншими країнами: умови воєнного конфлікту можуть мати глобальний вплив на інфляцію через зміни на світових ринках сировини та імпорту. Співпраця з іншими країнами у контролі інфляції та збалансуванні глобальних фінансових ринків може бути важливою.

Урядове регулювання та монетарна політика є потужними інструментами для контролю інфляції, їхня ефективність залежить від конкретних умов та

стратегій, які використовуються в кожній конкретній ситуації [8].

Урядове регулювання та монетарна політика грають важливу роль у кредитуванні під час воєнного конфлікту, і їх вплив може бути значним. Ось деякі способи, які вони можуть впливати на кредитування в таких умовах:

Регулювання процентних ставок: центральний банк може впливати на рівень процентних ставок шляхом зміни ключових процентних ставок. У воєнних умовах, залежно від ситуації, центральні банки можуть встановлювати вищі або нижчі процентні ставки, щоб впливати на попит на кредити. Зазвичай, високі процентні ставки роблять кредити дорожчими та менш доступними, тоді як низькі процентні ставки можуть стимулювати кредитування.

Кредитні обмеження і вимоги до кредитів: уряд та регулюючі органи можуть встановлювати обмеження і вимоги до кредитів, що стосуються як суми кредиту, так і вимог до позичальників. В умовах воєнного конфлікту, це може бути важливим інструментом для контролю кредитування та обмеження ризиків.

Регулювання фінансового сектору: уряд може встановлювати правила та норми, що регулюють фінансовий сектор, включаючи банки та інші фінансові установи. Це може впливати на їхню здатність видавати кредити та на умови кредитування.

Підтримка банків та фінансових установ: уряд може надавати фінансову підтримку банкам та іншим фінансовим установам в умовах воєнного конфлікту, щоб забезпечити стабільність фінансового сектору та доступність кредитів для позичальників.

Регулювання валютного курсу: здійснювати вплив на валютний курс, що може вплинути на вартість імпортованих товарів та послуг, і, відповідно, на інфляцію та кредитування.

В умовах воєнного конфлікту уряд та центральний банк можуть вживати різних заходів для контролю кредитування та інфляції, враховуючи вимоги економічної та фінансової стабільності. Ці заходи можуть бути тимчасовими або довгостроковими залежно від ситуації та мети влади.

Проведемо порівняльний аналіз впливу інфляції на кредитування в різних контекстах воєнного конфлікту, включаючи гібридну війну, регіональні конфлікти та інші сценарії [9]:

1. Гібридна війна. У гібридних війнах інфляція може бути спровокована нелінійними факторами, такими як дезінформація, політична нестабільність та санкції. Це може призвести до швидкого зростання інфляції і вимагати стримування через монетарну політику та регулювання.

У гібридних конфліктах доступність кредитів може бути сильно ускладнена через ризики та нестабільність на ринку. Банки можуть бути більш схильні до обмеження кредитування для зменшення ризику.

2. Регіональні конфлікти можуть викликати інфляцію через збільшення витрат на оборону та

нестабільність ринків. Це може підвищити процентні ставки та зробити кредити менш доступними.

Рівень інфляції може варіюватися в різних регіонах під час конфлікту. Як результат, банки можуть змушені ставити різні умови для кредитів у залежності від регіону, що може впливати на доступність фінансування.

3. Глобальні воєнні конфлікти можуть мати значний вплив на світову інфляцію через зміни в глобальних ринках та енергетичних ресурсах. Це може вплинути на всесвітні процентні ставки та ціни.

Глобальні воєнні конфлікти можуть змінювати ставки на міжнародній ринку капіталу та валютні курси, що впливає на доступність кредитів та умови кредитування.

В контексті різних воєнних конфліктів, вплив інфляції на кредитування може різнитися в залежності від багатьох факторів, таких як глибина конфлікту, географічне розташування, глобальні економічні умови та політичні рішення [10].

В умовах воєнного стану, де інфляція може мати суттєвий вплив на кредитування та економіку загалом, важливо розробити ефективну політику та стратегію управління економікою [11; 12]. Наведемо деякі рекомендації за окремими напрямками:

1. Монетарна політика:

- моніторинг і реагування. Важливо постійно моніторити рівень інфляції та реагувати на зміни вчасно. Центральний банк повинен бути готовий вживати необхідні заходи для контролю інфляції, включаючи зміну ключових процентних ставок;

- співпраця з фінансовими установами: Уряд та центральний банк повинні співпрацювати з банками та фінансовими установами для забезпечення стабільності фінансового сектору та зменшення ризиків.

2. Фіскальна політика:

- контроль державних витрат: Уряд повинен бути обережним щодо державних витрат та забезпечити їх ефективність та необхідність в умовах війни. Збільшення витрат може підвищити інфляцію;

- стимулювання економіки. У деяких випадках, стимулювання економіки може бути необхідним для забезпечення зростання. Проте, це повинно бути збалансовано з контролем інфляції.

3. Регулювання кредитів та банківської сфери:

- змінні вимоги до кредитів. Вимоги до кредитів та ставки повинні бути змінними в залежності від рівня інфляції та ризиків;

- моніторинг банків. Важливо моніторити стан фінансових установ та забезпечити їхню стабільність.

4. Стимулювання ефективної виробництва:

- підтримка виробництва. Умови війни можуть призвести до зменшення виробництва. Уряд повинен розглядати можливості підтримки реального сектору та виробництва, щоб зменшити інфляційний тиск;

- розвиток альтернативних джерел постачання. Зменшення залежності від імпорту важливих ресурсів

та товарів може допомогти зменшити інфляційний тиск.

5. Співпраця з міжнародними партнерами:

- координація політики. Умови воєнного конфлікту можуть бути глобальними. Співпраця з міжнародними партнерами для забезпечення стабільності глобальних ринків та валют може бути ключовою [13].

Ці рекомендації створені на загальних принципах і повинні адаптуватися до конкретних умов кожного воєнного конфлікту. Важливо бути гнучким та готовим змінювати стратегію відповідно до змін в умовах війни та їх впливу на економіку.

**Висновки.** Отже, умови воєнного стану відзначаються низкою негативних явищ, серед яких особливе місце займає інфляція та її вплив на кредитування. Під час воєнного конфлікту, економіка країни має кризовий стан, що негативно впливає на фінансовий сектор у цілому та на систему кредитування зокрема.

Узагальнюючи вище викладене, можна стверджувати, по-перше, що інфляція в умовах воєнного стану може суттєво збільшити вартість кредитів. Підвищення рівня цін призводить до зменшення покупної спроможності грошей, що змушує банки підвищувати процентні ставки, щоб компенсувати втрати від інфляції. Це може ускладнити

доступ до кредитів для підприємств і громадян, обмежити їхню здатність до інвестицій та розвитку бізнесу.

Другим важливим аспектом є те, що висока інфляція може призвести до знецінення валюти, що ускладнює відшкодування кредитів в іноземній валюті. Це може породити фінансові труднощі для тих, хто має зобов'язання в іноземній валюті, зокрема підприємств, що мають зовнішні кредити або обліковують свої доходи в іноземній валюті.

Відмітимо, що державні заходи для боротьби з інфляцією в умовах воєнного стану повинні бути направлені не лише на зниження загального рівня цін, але й на підтримку фінансової стабільності та забезпечення доступності кредитів для розвитку економіки. Для цього можуть бути використані інструменти монетарної політики, фінансові реформи та інші заходи, спрямовані на стимулювання економічної активності.

Отже, вплив інфляції на кредитування в умовах воєнного стану є складним, що потребує комплексного підходу до регулювання економіки. Необхідно враховувати специфіку воєнного конфлікту, розробляти ефективні заходи для забезпечення стабільності фінансової системи та підтримки розвитку економіки в умовах кризи.

#### Література:

1. Веретюк С. М., Пілінський В. В., Богуслав М. В. Інфляція знань в умовах інформатизації та соціально-технологічних змін. *Електротехнічні та комп'ютерні системи*. 2020. № 32(108). С. 55-65.
2. Бувшев Р. О., Листопадов А. О. Інфляція та її вплив на економіку України. *Вісник економічної науки України*. 2019. № 2. С. 3-7. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Venu\\_2019\\_2\\_3/](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Venu_2019_2_3/)
3. Петрик О. І., Дейсан І. М. Інфляція та інфляційні очікування в умовах суттєвих невизначеностей. *Вісник Університету банківської справи*. 2018. № 3. С. 17-24. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VUbsNbU\\_2018\\_3\\_5/](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VUbsNbU_2018_3_5/)
4. Змінено підходи застосування заходів впливу до кредитних спілок в умовах воєнного стану. Національний банк України : офіційний сайт. 2023. URL: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/zmineno-pidhodi-zastosuvannya-zahodiv-vplivu-do-kreditnih-spiлок-v-umovah-voennogo-stanu>.
5. Алексеев І. В. Гроші та кредит: навч. посібн. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 312 с.
6. Глущенко С.В. Гроші, кредит, кредитний ринок: навч. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. Київ : НаУКМА, 2015. 203 с.
7. Корецька Н.І. Історія грошей та кредиту країн світу : навчальний посібник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2014. 338 с.
8. Щетинін А. І. Гроші та кредит : навчальний посібник. Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2019. 163 с.
9. Пуховкіна М.Ф., Остапшин Т.П., Білошапка В.С. Центральний банк та грошово-кредитна політика: навчально-методичний посібник. Київ: КНЕУ, 2010. 312. с.
10. Данилишин Б. Інфляція та монетарна політика: проблеми слабкості національної монетарної трансмісії. *LB.Ua*. 2022. URL: [https://lb.ua/blog/bogdan\\_danylysyn/538825\\_inflyatsiya\\_monetarna\\_politika.html](https://lb.ua/blog/bogdan_danylysyn/538825_inflyatsiya_monetarna_politika.html).
11. Кобець І. Кредити та іпотека під час війни. *Економічна правда*. 2022. URL: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/07/19/689328/>.
12. Огляд інструментів підтримки фінансової стійкості в умовах воєнного стану в Україні (16.07 – 15.08.2023 року). *Національний інститут стратегічних досліджень*. 2023. URL: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ohlyad-instrumentiv-pidtrymky-finansovoyi-stiykosti-v-umovakh-voennoho-14>.
13. Myronchuk V., Kirizleyeva A., Saienko V., Bodnar O., Muraviov, K. Problems and prospects of improving the banking system and its impact on the economy. *Economic Affairs (New Delhi)*. 2023. 68(1). Pp. 27-34. doi:10.46852/0424-2513.1s.2023.4. URL: <http://ndpublisher.in/admin/issues/EAv68n1sd.pdf>.

#### References:

1. Veretiuk, S. M., Pilins'kyj, V. V. & Bohuslav. M. V. (2020). Inflation and its impact on the economy of Ukraine. *Herald of economic science of Ukraine*. 2. 3-7. Retrieved from: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Venu\\_2019\\_2\\_3/](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Venu_2019_2_3/). [in Ukrainian]
2. Buvshchov, R. O., Lystopadov A. O. (2019). Inflation and its impact on the economy of Ukraine. *Herald of economic science of Ukraine*. 2. 3-7. Retrieved from: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Venu\\_2019\\_2\\_3/](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Venu_2019_2_3/). [in Ukrainian]

3. Petryk, O. I., Dejsan, I. M. (2018). Infljacija ta infljacijni ochikuvannja v umovakh suttjevykh nevyznachenostej. *Bulletin of the University of Banking*. 3. 17–24. Retrieved from: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VUbsNbU\\_2018\\_3\\_5](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VUbsNbU_2018_3_5). [in Ukrainian]
4. National Bank of Ukraine. (2023). *The approaches to the application of influence measures to credit unions in the conditions of martial law have been changed*. Retrieved from: <https://bank.gov.ua/ua/news/all/zmineno-pidhodi-zastosuvannya-zahodiv-vplivu-do-kreditnih-spilok-v-umovah-voyennogo-stanu>. [in Ukrainian].
5. Aleksjejev, I. V. (2017). *Ghroshi ta kredyt*. Vydavnytvo Ljvivs'koho politekhniki. [in Ukrainian].
6. Ghlushhenko, S. V. (2015). *Ghroshi, kredyt, kredytnyj rynek*. NaUKMA. [in Ukrainian].
7. Korecjka, N. I. (2014). *Istorija ghroshej ta kredytu krajn svit*. OLDI-PLJuS. [in Ukrainian].
8. Shhetynin, A. I. (2019). *Ghroshi ta kredyt* : Universytet mytnoji spravy ta finansiv. [in Ukrainian].
9. Pukhovkina, M.F., Ostapyshyn, T.P. & Biloshapka, V.S. (2010). *Centralnyj bank ta ghroshovo-kredytna polityka: navchaljno-metodychnyj posibnyk*. KNEU. [in Ukrainian].
10. Danylyshyn, B. (2022). Inflation and monetary policy: problems of the weakness of the national monetary transmission. *LB.Ua*. Retrieved from: [https://lb.ua/blog/bogdan\\_danylyshyn/538825\\_inflyatsiya\\_monetarna\\_polityka.html](https://lb.ua/blog/bogdan_danylyshyn/538825_inflyatsiya_monetarna_polityka.html). [in Ukrainian].
11. Kobecj I. (2022). Loans and mortgages during the war. *Ekonomichna pravda*. Retrieved from: <https://www.epravda.com.ua/columns/2022/07/19/689328/> [in Ukrainian].
12. National Institute of Strategic Studies. (2023). *Review of tools for supporting financial stability in the conditions of martial law in Ukraine (July 16 - August 15, 2023)*. Retrieved from: <https://niss.gov.ua/news/komentari-ekspertiv/ohlyad-instrumentiv-pidtrymky-finansovoyi-stiykosti-v-umovah-voyennoho-14>. [in Ukrainian].
13. Myronchuk, V., Kirizleyeva, A., Saienko, V., Bodnar, O., & Muraviov, K. (2023). Problems and prospects of improving the banking system and its impact on the economy. *Economic Affairs (New Delhi)*, 68(1), 27-34. doi:10.46852/0424-2513.1s.2023.4. Retrieved from: <http://ndpublisher.in/admin/issues/EAv68n1sd.pdf>.

